

نظم بدیع جهان آرای الهی

کلاس عالی درس اخلاق

"کتاب کار مرّبی"

فهرست

- ۱ - مقدمه
- ۲ - تقسیم بندی درس برای تدریس
- ۳ - اصول و مفاهیم
- ۴ - اهداف درس
- ۵ - روشهای تدریس
- ۶ - اعلام و اصطلاحات
- ۷ - منابع و مأخذ برای مطالعات بیشتر

۱ - مقدمه

مریمیان عزیز و ارجمند امیدواریم تا این مرحله از کلاس را با موفقیت پشت سر گذاشته باشید. یکی دیگر از دروس این دوره درس (نظم بدیع جهان آرای الهی) است و از آنجائیکه این بحث و متعلقات آن مانند اجزاء و ارکان و غیره در کتابهای یازدهم و دوازدهم درس اخلاق مطالعه شده، نیازی به طرح مجدد نمی‌باشد. ضمناً هدف ما از طرح دروس کلاس عالی ایجاد یک بینش جهانی و نسبتاً عمیق در مواضیع خاص این کلاس است. لذا آنچه در این درس مطمح نظر می‌باشد، موضوع نیاز عالم انسانی به نظم جهان آرای الهی با توجه به روش تطبیقی و قیاسی نسبت به انظمه موجود بخصوص نظم غالب در عالم یعنی لیبرالیسم غربی است که در این خصوص ویژگی‌های کلی نظم بدیع و اهداف عالیه آن و همچنین روح حاکم بر آن مورد مدافعت قرار خواهد گرفت. محققان "در نگاه نخست حجم درس را متناسب با جلساتی که برای آن اختصاص داده شده نخواهید یافت. لذا لازم است در همینجا عرض کنیم که علیرغم حجم کم، مطالب از لحاظ عمق و وسعت قابل بسط و بحث بسیار می‌باشد و مراجعته به منابع مختلف و تهیه مصادیق دقیق و امثله گوناگون برای ایضاح موارد مطروحه را برای مریمیان عزیز واجب می‌کند. بخصوص تدریس و ارائه مستدل مطالب و مفاهیم به جهت اغتناء ذهنی متریمیان و ترتیب مشارکت فعال ایشان در امر تدریس ایجاب می‌کند که با توانی به روشهای فعال طرح درسهای دقیقی برای پربار کردن جلسات کلاس طراحی و تدوین گردد.

۲ - تقسیم بندی درس برای تدریس :

مطلوب این درس در ۴ فصل و برای چهار جلسه تدریس به ترتیب زیر تدوین شده:

جلسه اول

فصل اول

جلسه دوم

در فصل ۱ نظریه هابز و اصول و مبانی تجدد (Modernity) به عنوان پایه و اساس لیبرالیسم غربی محور اساسی تلقی می شود و بررسی ناتوانی این نوع طرز تلقی که هم اکنون رایج می باشد برای نیازهای دنیای امروزه و خاصه برای رسیدن به وحدت عالم انسانی مطمئن نظر است. در خصوص تجدد باید متدکر شد که منظور از تجدد اصول و مبانی فکری و فلسفی آن می باشد و منظور نوسازی یا مدرنیزاسیون نمی باشد. البته نوسازی که در بحث توسعه در دنیا مطرح است از نتایج تجدد غربی است.

جلسه سوم: فصل ۲ و ۳

در فصل ۲ ویژگی های کلی و خاص نظم بدیع مطرح می شود که این ویژگی ها می بایست به طور قیاسی با نظریه های فصل ۱ مورد بررسی قرار گیرد تا ناتوانی نظریه های فعلی و مسلط برای ایجاد نیازهای جهانی بهتر روش شود.

جلسه چهارم: فصل ۴

در فصل ۴، رابطه نظم بدیع و نظم اداری و هم چنین روح حاکم بر نظم جهانی (نظم بدیع - نظم اداری) مورد نظر بوده و از آنجائی که متربیان یا مشغول به خدمات اداری هستند و یا آنکه به زودی وارد این میدان می شوند، اهمیت حفظ روح نظم در ضمن خدمات امری مورد دقت قرار گرفته، رابطه معهد اعلی با نظم بدیع و نظم اداری، روش گردیده است.

۳- اصول و مفاهیم :

- ۱- ضرورت نظم بین اجزای یک پدیده برای جلوگیری از تلاشی آن.
- ۲- ضرورت نظم در جمع بشری
- ۳- نظریه‌های غالب در مورد انسان
- ۴- نظریه‌هایی که اساس لیبرالیسم غربی را تشکیل می‌دهند
- ۵- اندیشه تجدد و عوارض ناشی از آن
- ۶- نیاز بشر به اندیشه فراتجدد
- ۷- نظم بدیع الهی رافع نیازهای جهانی
- ۸- مفهوم انسان، پیشرفت و توسعه در منظر بهائی
- ۹- پویائی نظم بدیع
- ۱۰- وحدت مستلزم نظم است
- ۱۱- نظم بدیع وسیله تحقق وحدت عالم انسانی است
- ۱۲- روح حاکم بر نظم بدیع و نظم اداری
- ۱۳- ضرورت حفظ روح نظم بهائی
- ۱۴- رابطه معهد اعلی با نظم بدیع و نظم اداری

۴ - اهداف درس :

گرچه اهداف بخصوص در سرفصل اول در سطوح پائین حیطه شناختی نوشته شده، ولی از حضور تان تقاضا می‌کنیم که چنانچه شرایط کلاس ایجاب می‌نماید، هدفها را در سطوح بالاتر مرقوم و ترجیح‌اگرا در حیطه عاطفی هدف نویسی و تدریس فرمائید.

فصل اول**هدف کلی :**

۱ - نیاز عالم را به نظم جهان آرای الهی درک کند

اهداف رفتاری :

۱ - ضرورت نظم را در عالم هستی توضیح دهد.

۲ - ضرورت نظم اجتماعی را بیان کند

۳ - نظریه ارسسطور را توضیح دهد

۴ - نظریه هابز را بیان کند

۵ - اصول و مبانی اندیشه تجدد را فهرست کند

فصل ۲**هدف کلی :**

۱ - ویژگی‌های کلی نظم بدیع را بداند

اهداف رفتاری :

۱ - ویژگی‌های کلی نظم بدیع را فهرست کند

۲ - مقام انسان را با توجه به نظم بدیع بیان کند

۳ - مفهوم توسعه و پیشرفت را از دیدگاه بهائی توضیح دهد

۴ - پویائی نظم بدیع را توضیح دهد

۵ - رابطه نظم و وحدت را بیان کند

فصل ۳

هدف کلی :

۱ - نظم بدیع وسیله تحقق وحدت عالم انسانی را درک کند

اهداف رفتاری :

۱ - اهداف نظم بدیع را فهرست کند

۲ - اصل وحدت عالم انسانی را توضیح دهد

۳ - دور نمای کلی آینده جهان از دیدگاه بهائی را بیان کند

فصل ۴

اهداف کلی :

۱ - تعلق روح الهی را به نظم اداری بهائی درک کند

۲ - جلوه‌ها و وجوه متفاوت روح الهی را در نظم بهائی تمیز دهد

اهداف رفتاری :

۱ - مقاله‌ای حداقل پانزده سطر راجع به منشاء نظم بدیع الهی بنویسد

۲ - با استناد به نصوص مبارکه موجود در متن درس درباره محتواهی نظم بدیع و جمال و اقتدار آن پنج پرسش و پاسخ طرح نماید.

۳ - تعلق روح الهی به نظم اداری بهائی را با استناد به نص مبارک موجود در متن اثبات کند.

۴ - سه مورد متفاوت از ماهیت روح نظم اداری را به طور مستند توضیح دهد.

۵ - یک تمثیل کامل برای بیان نحوه تعلق روح به تشکیلات بهائی را ارائه دهد.

۶ - وظائف مسئولان اداری را در مقابل روح نظم اداری توضیح دهد.

۷ - نحوه ایجاد توازن در روح و شکل نظم اداری را در ده سطر بنویسد.

۸ - رابطه معهد اعلی را با روح نظم اداری با استناد به نصوص توضیح دهد.

۵ - روش‌های تدریس :

استفاده از روش‌های استنفهامی مثل روش سقراطی و بخصوص بحث هدایت شده به عنوان

روش‌های متناسب با اینگونه دروس و محتواها برای این درس پیشنهاد می‌گردد. لذا ضروری است که در

ضمن تهیه طرح درس و با مشورت سایر همکاران طرح دقیقی مبتنی بر روش‌های فوق تهیه و در کلاس

اجراء شود. کنفرانسی توسعه متریبان در صورتی که با هدایت دقیق شما صورت گیرد، می‌تواند ضمن ایجاد تنوع در تدریس مکمل روش‌های فوق باشد.

۶- اعلام و اصطلاحات:

ارسطو

فیلسوف و عالم یونانی (۳۸۴ - ۳۲۲ قم) که در تمام رشته‌های دانش بشری به مطالعه پرداخت و آثار او تشکیل دائرة المعارفی را می‌دهد. نفوذ افکار ارسطو در یونان قدیم بسیار زیاد و از آن زیادتر در اروپای قرون وسطی یعنی از قرن سیزدهم به بعد بود. ارسطو در تاریخ به لقب معلم اول ملقب شده است.

توماس هابز

فیلسوف و نظریه پرداز سیاسی انگلیسی (۱۵۸۸ - ۱۶۷۹) که مهم‌ترین نظریه در رابطه با نظام اجتماعی و سیاسی از آن اوست. در زمینه اجتماعی وی معتقد است که در زندگی فرد دو مشکل وجود دارد: یکی مشکل زیستن با دیگران که دارای امیال مشابه‌ی هستند و این خود موجب رقابت و کنیه توڑی می‌شود و دیگری نقض ذاتی و غرور انسان. این دو ویژگی وضع طبیعی را به وجود می‌آورند که در آن قدرت عمومی وجود ندارد و مردم در حالت "جنگ همه علیه همه و ترس دائمی و خطر مرگ خشونت بار به سر می‌برند.

جان لاک

جان لاک فیلسوف و اندیشمند سیاسی انگلیسی (۱۶۳۲ - ۱۷۰۴) که در اندیشه‌های سیاسی خویش بیشتر تکیه بر عقل سلیم و حقوق طبیعی تکیه دارد. وی معتقد به اصالت فرد و استقلال وی از جامعه می‌باشد و انسانها را آزاد و برابر می‌داند. از این رو اطاعت از قدرت و قانون را در جهت حفظ و تقویت آزادی انسان تأیید می‌کند. نظریه جان لاک یکی از پایه‌های مهم در لیبرالیسم محسوب می‌شود.

شارل دوسکوندا بارون دو منتسکیو

منتسکیو متفکر فرانسوی که اندیشه‌های سیاسی او در تحولات قرن هجدهم و نوزدهم در فرانسه تأثیر به سزاگی داشته و حتی در مهم‌ترین کتاب او "روح القوانین" که در سال ۱۷۴۸ انتشار یافت می‌توان ادعا کرد که تمام اصلاحات سیاسی که در قرن نوزدهم صورت گرفت نتیجه اثراتی است که نظریات محتوی در این کتاب بر جای گذاشته است. به عنوان مثال جالب‌ترین بخش کتاب روح القوانین آنجایی

است که مؤلف به شرح نظریه خود درباره تفکیک قوا می پردازد. بنا به گفته او در نتیجه این تفکیک هر یک از قوا دیگری را محدود می کند و آزادی یعنی حکومتی که بر اساس قانون استوار شده باشد امکان پذیر می شود. تفکیک قوا از نظر او یعنی قوه مقننه، قضائیه و مجریه.

جان استوارت میل

فیلسوف و متخصص اقتصاد سیاسی انگلیسی (۱۸۰۶ - ۱۸۷۳) که نظریه سود انگاری (Utilitarianism) از نظر اخلاق پژوهش دار بین صورت که معتقد است انسان اساساً در تعقیب شادی است و از هرسیلهای برای ارضاء خواسته های خود بهره می جوید. حواریون مکتب سودانگاری فضیلت را تنها به این دلیل امر خوبی می دانند که از اعمال آن لذت بر می خیزد و گناه و ردیلت را تنها به این دلیل بد می شمارند که از آن رنج بر می خیزد. هر که برای افزایش عوامل لذت خود یعنی قدرت و ثروت می کوشد، عوامل لذت دیگران را محدود کند از اینجا ضرورت حکومت پیش می آید.

جرمی بنتام

فیلسوف، حقوق دان و نظریه پژوه سیاسی انگلیسی ۱۷۴۸ - ۱۸۳۲ که همانند جان استوارت میل از نظریه پژوان نظریه سودانگاری می باشد.

سنت آگوستین

فیلسوف و متکلم مسیحی (۳۵۴ - ۴۳۰) که نافرمانی انسان در مقابل خداوند را ناشی از غرور و خودخواهی طبیعی وی می داند. و نیز معتقد است که پس از هبوط طبع انسان در سبقت از شیطان و در شبیطنت و شرارت ثبیث شد و شهوت ثروت و قدرت در آن مخمر شد. انسان گرچه عقل داشت لیکن عقلش تابع شهوت شد. از این رو دولت های موجود به نظر سنت آگوستین مظہر شر و کاربرد نامشروع قدرت بودند.

ژان ژاک روسو

فیلسوف و نظریه پژوه سیاسی (۱۷۱۲ - ۱۷۷۸) فرانسوی که نظریات او کوششی است در جهت ساخت دولت بر بنیادهای اخلاقی و تبیین اقتدار چنین دولتی. اندیشه های وی جامعه مدنی فرانسه را در ۱۷۸۹ تکان داد. روسو در کتاب فرارداد اجتماعی که در سال ۱۷۶۲ منتشر شد، علیه سنت فلسفی

مبتنی بر عقل و تجربه شوریده است.

رنسانس

به دوره‌ای پس از قرون وسطی یعنی از نیمه دوم قرن پانزدهم اطلاق می‌شود. در این دوره بینش فکری جدیدی ابتدا در ایتالیا سپس کم و بیش در تمام اروپای غربی شکل گرفت. به طور کلی در این دوره تجدید حیات فرهنگی مطرح می‌باشد و آن عبارت بود از "اولاً آشنایی بیشتر و عمیق‌تر مردم با فرهنگ عهد کهن. یعنی با دنیای فکری و معرفت یونانیان و روم قدیم و نیز در این دوره اندیشه انسانگرایی و دین زدایی رواج یافت.

لیبرالیسم (آزادی خواهی)

آزادی خواهی به صورت یک اصطلاح اندیشه سیاسی معانی زیادی داشته است. اما هرگز از اصل لاتین کلمه *Liber* به معنی آزاد جدا نبوده است. این اصطلاح دلالت دارد بر دیدگاه یا خط مشی‌های کسانی که گرایش اولیه‌شان در سیاست و حکومت کسب یا حفظ میزان معینی آزادی از قید نظارت یا هیأت دولت یا عوامل دیگری است که ممکن است برای اختیار انسانی نامطلوب بشمار آید.

طلسم

- ۱ - عمل خارق عادت که مبداء آن را قوای فعاله آسمانی و قوای منفعله زمینی دانند و بدان امور عجیب و غریب پدید آورند.
- ۲ - نوشته‌ای شامل اشکال و ادعیه که به توسط آن عمل خارق عادت انجام دهند.

خلیفة الله

منظور مقام خالقت الهی انسان در عالم ناسوت می‌باشد. چون انسان کامل‌ترین خلق محسوب می‌شود، چنانچه ابن عربی در فتوحات مکیه، ج ۱، حدیث "إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ آدَمَ عَلَى صُورَتِهِ" را از پیامبر نقل می‌کند و می‌نویسد در مرجع ضمیر صورت‌ه دو احتمال است: احتمال این که ضمیر به آدم برگرد و احتمال این که آن به الله برگرد. زیرا انسان دارای جمیع اسماء الهی است.

گناه نخستین

منظور هبوط انسان از بهشت به دلیل خوردن میوه ممنوعه می‌باشد.

دیسیپلین Discipline

منظور نظم و انضباط و تحت نظم در آوردن که گاهی به علوم دقیقه نیز اطلاق می‌شود. ولی نظم از نظر اجتماعی Order بکار می‌رود و علت آن این است که Order منظور نظمی است که براساس توافق بین افراد اجتماع باشد.

عقلانیت ابزاری یا تکنیکی

در اندیشه عصر روشنگری عقلانیت بیشتر متوجه وسایل و ابزار است و به شکل دانش علمی ظاهر می‌شود که به نوع انسان کمک می‌کند که به کنترل و تسلط و غلبه بر اشیاء و طبیعت نائل آید.

عقلانیت معنوی

منظور از عقلانیت معنوی این است که عقل و خرد انسان فقط برای دانش و علم نمی‌باشد بلکه در جهت تکامل روحانی و معنوی می‌باشد. به همین منظور در دیانت بهائی عقل هم ابزاری است و هم عقل کلی الهی. یعنی می‌بایست نه تنها عقل بشری را مورد استفاده قرار دهد، بلکه می‌بایست منبع و مصدر فیض اصلی را عقل الهی دانست.